

Sygn. akt II KZ 26/19

POSTANOWIENIE

Dnia 17 września 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz

w sprawie **P. K. N.**

podejrzanego o czyn z art. 177 § 1 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 17 września 2019 r.,

zażalenia podejrzanego

na postanowienie Sądu Okręgowego w W.

z dnia 19 czerwca 2019 r.,

o odmowie przywrócenia terminu do złożenia wniosku o doręczenie odpisu postanowienia Sądu Okręgowego w W. z dnia 9 stycznia 2019 r., sygn. akt X Kz (...), wraz z uzasadnieniem

p o s t a n o w i ł

zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że przywrócić P. K. N. termin do złożenia wniosku o doręczenie odpisu postanowienia Sądu Okręgowego w W. z dnia 9 stycznia 2019 r., sygn. akt X Kz (...), wraz z uzasadnieniem.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 9 stycznia 2019 r., Sąd Okręgowy w W. utrzymał w mocy postanowienie Sądu Rejonowego w W. z dnia 23 października 2018 r., którym na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 31 § 1 k.k. umorzono postępowanie karne wobec P. K. N. podejrzanego o popełnienie czynu z art. 177 § 1 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k. i na podstawie art. 93c pkt 1 k.k., art. 93a § 2 k.k. w

zw. z art. 99 § 1 – 2 k.k. zastosowano wobec niego środek zabezpieczający w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych.

Podejrzany nie brał udziału w posiedzeniu Sądu w dniu 9 stycznia 2019 r., zaś jego obrońca z urzędu (adwokat K. K.) nie był obecny na ogłoszeniu postanowienia (k. 506). Odpis powyższego orzeczenia został doręczony podejrzanemu w dniu 30 stycznia 2019 r., a jego obrońcy w dniu 29 stycznia 2019 r. (k. 515).

W dniu 20 lutego 2019 r. w Sądzie Okręgowym w W. złożona została kasacja podpisana przez adwokata J. G. (k. 517). Do kasacji dołączono pełnomocnictwo udzielone adwokatowi przez podejrzanego (k. 551) oraz dowód uiszczenia opłaty (k. 552). Pismo zawierające cechy kasacji złożył także sam podejrzany.

W toku postępowania okołokasacyjnego ustalono, że J. G. nie wykonuje zawodu adwokata od dnia 1 stycznia 2016 r. (k. 576). W tej sytuacji, zarządzeniem z dnia 14 marca 2019 r. Przewodniczący X Wydziału Karnego Odwoławczego Sądu Okręgowego w W. odmówił przyjęcia kasacji wniesionej przez J. G. – jako osobę nieuprawnioną (k. 577). Zarządzenie to zostało zaskarżone zażaleniem wniesionym przez obrońcę podejrzanego adwokata M. S., który zarzucił „obrazę przepisów postępowania, tj. art. 120 § 1 – 2 k.p.k., poprzez jego niezastosowanie polegającym na braku wezwania do uzupełnienia braku formalnego w postaci braku sporządzenia i podpisania kasacji przez obrońcę lub pełnomocnika będącego adwokatem albo radcą prawnym, które to uchybienie miało wpływ na treść orzeczenia, gdyż doprowadziło do bezzasadnej odmowy przyjęcia kasacji” i wniósł o zmianę zarządzenia i przyjęcie kasacji, ewentualnie o uchylenie tego zarządzenia (k. 581, 587).

Sąd Najwyższy, postanowieniem z dnia 15 maja 2019 r., utrzymał w mocy zaskarżone zarządzenie (k. 602). W uzasadnieniu wskazał, że wniesiona kasacja jest niedopuszczalna z mocy prawa, ponieważ nie zachowano trybu przewidzianego w art. 524 § 1 k.p.k. i nie złożono w terminie wniosku o doręczenie prawomocnego orzeczenia wraz z uzasadnieniem. W tym stanie rzeczy kwestia ewentualnej zasadności zarzutu podniesionego w zażaleniu nie może mieć żadnego znaczenia dla oceny dopuszczalności wniesionej kasacji. Zaznaczył, że

termin złożenia wniosku o doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem ma charakter zawity, co powoduje, że czynność dokonana po jego przekroczeniu jest bezskuteczna, jednak podlega on przywróceniu, jeżeli jego niedotrzymanie nastąpiło z przyczyn od strony niezależnych, a strona w terminie zawitym 7 dni od daty ustania przeszkody zgłosi wniosek o przywrócenie terminu, dopełniając jednocześnie czynności, która miała być w terminie wykonana (art. 126 § 1 k.p.k.).

W dniu 16 maja 2019 r. podejrzany złożył w Sądzie Okręgowym w W. wniosek o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o doręczenie odpisu postanowienia Sądu Okręgowego w W. z dnia 9 stycznia 2019 r., wraz z uzasadnieniem. Jednocześnie załączył wniosek o doręczenie wyżej wymienionego postanowienia (k. 618, 619).

Sąd Okręgowy w W., postanowieniem z dnia 19 czerwca 2019 r., odmówił podejrzanemu P. K. N. przywrócenia terminu do złożenia wniosku o doręczenie odpisu postanowienia Sądu Okręgowego w W. z dnia 9 stycznia 2019 r., sygn. akt X Kz (...), wraz z uzasadnieniem (k. 634). W uzasadnieniu wskazał, że wniosek o przywrócenie terminu został złożony w dacie znacznie przekraczającej 7-dniowy termin zawity na jego złożenie, liczony od daty ustania przeszkody, którą – w odbiorze Sądu – była data zawiązania stosunku obrończego (8 kwietnia 2019 r.). Zaznaczył również, że okoliczności związane z problematyką doręczenia z urzędu postanowienia z dnia 9 stycznia 2019 r. nie miały wpływu na sentencję zaskarżonego postanowienia. Doręczenie postanowienia z dnia 9 stycznia 2019 r. nie miało bowiem wpływu na obowiązek zastosowania się do procedury wskazanej w art. 524 § 1 k.p.k. Nie stanowiło również przeszkody w rozumieniu art. 126 § 1 k.p.k.

Na powyższe postanowienie zażalenie złożył P. K. N. wnosząc o jego zmianę „na postanowienie przywracające termin”. W treści tego środka skarżący stwierdził, że niedotrzymanie przez niego 7 - dniowego terminu do złożenia wniosku o przywrócenie terminu zawitego było wynikiem niepouczenia go przez Sąd Okręgowy o możliwości wystąpienia z wnioskiem o doręczenie odpisu postanowienia z dnia 9 stycznia 2019 r., wraz z uzasadnieniem. Wskazał, że datą ustania przeszkody, o której mowa w art. 126 § 1 k.p.k. nie może być sugerowana przez Sąd Okręgowy data ustanowienia obrońcy z wyboru (adw. M. S.), który

„początkowo zajmował się tylko zażaleniem na zarządzenie o odmowie przyjęcia kasacji adw. G. i w ogóle przy tej okazji nie zdążył nawet zajrzeć w akta. Dopiero moment wysłania tego zażalenia (...), otworzył drogę do zajmowania się, czym innym”. Zaznaczył dalej, że obrońca z wyboru nie powiedział mu o konieczności złożenia takiego wniosku, również po zapoznaniu się z aktami sprawy. Jako moment ustania wyżej wymienionej przeszkody wskazał dzień zapoznania się z postanowieniem Sądu Najwyższego, tj. dzień wydania postanowienia – 15 maja 2019 r. Następnego dnia wystąpił z wnioskiem o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o doręczenie odpisu postanowienia Sądu Okręgowego w W. z dnia 9 stycznia 2019 r., wraz z uzasadnieniem.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie jest zasadne.

Przywrócenie terminu zawitego może nastąpić, jeżeli spełnione zostały łącznie następujące warunki: a) niedotrzymanie terminu nastąpiło z przyczyn niezależnych od strony, b) wniosek o przywrócenie zostanie złożony w terminie siedmiu dni od daty ustania przeszkody uniemożliwiającej wykonanie czynności procesowej, c) strona jednocześnie wykona tę czynność procesową.

Wszystkie te przesłanki w niniejszej sprawie zostały spełnione.

Po pierwsze, niedotrzymanie przez podejrzanego siedmiodniowego terminu przewidzianego w zdaniu drugim art. 524 § 1 k.p.k., nastąpiło z przyczyn od niego niezależnych.

Jak wskazano powyżej, podejrzany nie brał udziału w posiedzeniu Sądu odwoławczego w dniu 9 stycznia 2019 r., zaś jego obrońca z urzędu (adw. K. K.) nie był obecny na ogłoszeniu postanowienia (k. 506). Odpis tego orzeczenia został doręczony podejrzanemu w dniu 30 stycznia 2019 r., a jego obrońcy w dniu 29 stycznia 2019 r. (k. 515), mimo iż w wypadku wydania prawomocnego postanowienia o utrzymaniu w mocy postanowienia o umorzeniu postępowania i zastosowaniu środka zabezpieczającego, orzeczenie to nie podlega doręczeniu z urzędu, nawet gdy strona nie była obecna przy jego ogłoszeniu (zob. D. Świecki, (w:) Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Tom II, Warszawa 2017, s. 521).

Strona nie powinna ponosić negatywnych konsekwencji wynikających z uchybienia terminowi do złożenia wniosku o sporządzenie i doręczenie na piśmie

odpisu uzasadnienia orzeczenia sądu odwoławczego, jeżeli nie została o tym pouczona. Zasada lojalności procesowej sądu względem uczestników postępowania wymaga bowiem poinformowania ich o przysługujących im uprawnieniach procesowych w taki sposób, który zapewniłby im realną możliwość skorzystania z nich (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2017 r., III KZ 56/17, LEX nr 2427121).

Brak pouczenia podejrzanego przez Sąd Okręgowy po ogłoszeniu postanowienia z dnia 9 stycznia 2019 r. o możliwości złożenia wniosku przewidzianego w zdaniu drugim art. 524 § 1 k.p.k., stanowi zatem przyczynę od jego niezależną, a więc taką, której nie mógł usunąć, aby dokonać wymaganej przez prawo czynności we właściwym czasie.

Po drugie, wniosek o przywrócenie terminu został złożony z zachowaniem 7 - dniowego terminu od daty ustania przeszkody.

Taki wniosek podejrzanym złożony został bowiem w Sądzie Okręgowym w W. z jednoczesnym wnioskiem o doręczenie odpisu postanowienia z dnia 9 stycznia 2019 r. w dniu 16 maja 2019 r., a więc następnego dnia po wydaniu przez Sąd Najwyższy postanowienia o utrzymaniu w mocy zarządzenia o odmowie przyjęcia kasacji, w uzasadnieniu którego po raz pierwszy wskazano na niezachowanie trybu przewidzianego w art. 524 § 1 k.p.k. Wcześniej podejrzanego o konieczności złożenia wniosku o doręczenie tego postanowienia wraz z uzasadnieniem jako warunku niezbędnego do wywiedzenia kasacji nie pouczono choć w sytuacji obrony obowiązkowej z uwagi na jego niepo czytalność i ustanie obrony z urzędu (art. 84 § 2 k.p.k.) było to konieczne.

W tej sytuacji należy przyjąć, że to właśnie wskazywana przez skarżącego data 15 maja 2019 r., a nie przyjęta przez Sąd Okręgowy w zaskarżonym postanowieniu data ustanowienia przez podejrzanego nowego obrońcy (8 kwietnia 2019 r.), jest datą ustania przeszkody, o której mowa w art. 126 § 1 k.p.k. Wobec tego uznać należy, iż wniosek o przywrócenie terminu z dnia 16 maja 2019 r., jako sporządzony w ciągu 1 dnia od ustania przeszkody, został złożony w terminie określonym w art. 126 § 1 k.p.k.

Z tych względów, Sąd Najwyższy zmienił zaskarżone postanowienie i przywrócił podejrzanemu P. K. N. termin do złożenia wniosku o doręczenie odpisu

postanowienia Sądu Okręgowego w W. z dnia 9 stycznia 2019 r., sygn. akt X Kz (...), wraz z uzasadnieniem, co otwiera drogę do wniesienia kasacji. Zważywszy, że taki środek zaskarżenia został przez obrońcę podejrzanego skierowany do Sądu Okręgowego w W., rzeczą uprawnionego organu tego Sądu będzie zbadanie, czy odpowiada on warunkom formalnym, ewentualne jego przyjęcie i nadanie mu biegu.

Kierując się powyższym Sąd Najwyższy postanowił, jak na wstępie.